

Un cavaller molt elegant

Havíem d'anar a la plaça de bous de València a veure Charlot i Llapisera, espectacle còmic taurí, i també a la banda de música de l'Empastre. I el meu oncle Cándido, que era el promotor d'aquest viatge, un dia es va posar la gorra a quadres, va encendre un puro i en el cotxe del balneari em va dur a l'estació de Nules per agarrar el tren. Aquella estació desolada enmig dels tarongers, amb urinaris, la sala d'espera, les finestretes dels bitllets, la diminuta cantina, el factor vestit de blau amb la bandera, el rellotge al costat de la campana i el nom gravat en taulellets sota la marquesina d'uralita, significava l'únic espai obert a tots els somnis. Sempre hi havia una xica rossa que era filla del cap de l'estació. Despertava estranyes passions. Solia ser de Múrcia o castellana. Exaltava els desitjos de tots els adolescents i després es casava amb un empleat de la caixa d'estalvis. Una altra xica rossa la substituïa quan al pare el traslladaven a una altra destinació i les passions entre l'olor de carbonissa i melassa dels tarongers tornaven a brollar. En aquella estació de Nules, un dia a la setmana, recolzat en el manillar de la bicicleta, jo esperava en soledat que el tren correu, que sempre portava una demora infinita, deixara un paquet ple d'aventures de Roberto Alcázar y Pedrín, de Juan Centellas, de l'Hombre Enmascarado, del Guerrero del Antifaz.

Des d'aquella estació jo havia emprès uns altres viatges a València i un dels meus jocs d'insomni per la nit era imaginar que aquells rails mai tenien un final, i sobre ells algun dia jo m'esgolaria buscant països i emocions. També sabia que aquells rails tan brunyits servien per a suïcidar-se. Alguns es tiraven al tren. I aquest era el viatge més llarg que un podia somniar. Algú ho havia fet la setmana anterior i el meu oncle Cándido des de l'andana m'havia assenyalat el punt exacte on un suïcida molt elegant s'havia llançat a la via, i en les travesses i en la grava encara es veia sang negra que la llum del sol no havia xuplat del tot. ¿Per què les sabates d'aquest suïcida misteriós havien aparegut quasi a Sagunt? ¿Per què les sabates blanques i negres, tan elegants, eren les dues del mateix peu?

També havia vist en el tren xarlatans que rifaven bastons de caramels amb una baralla, guàrdies civils que conduïen reclusos emmanillats, viatjants de comerç i estraperlistes, gent agarberada del poble, tots humiliats. Però aquesta volta em portaven a València a veure un gran espectacle còmic taurí i mentre aquest exprés de Barcelona avançava carrisquant pels senills del Puig on pasturava un ramat de bous de mitja casta, jo vaig anar deambulant pels vagons fins a desfer-me per complet de la vigilància del meu oncle. De sobte em vaig trobar perdut. Deixant arrere alguns compartiments replets de gent dormida sobre els seus fardells em vaig dirigir al cap del comboi i estava atordit per l'estrepit dels ferros, el cruixit de les fustes i el vapor que entrava per les finestretes obertes, però després de córrer un temps pels pas-

sadissos em vaig veure en un vagó de primera classe que anava totalment buit. Allí no hi havia ningú, excepte un viatger solitari que estava assegut en un compartiment fumant un cigarret Bubi, l'aroma del qual jo no havia percebut fins aleshores. Era un cavaller molt exquisit. Portava una jaqueta blava i uns pantalons grisos amb la corbata roja i les sabates blanques i negres i calcetins de rombes. A través de la porta de cristall amb el nas afonat vaig estar un moment contemplant-lo. Mirava les volutes de fum que soltava el seu cigarret i aquell ésser va acabar somrient-me després de girar el cap tres voltes. Vaig entreobrir la porta.

—Hola —va exclamar ell.

—...

—Passa. Passa.

—...

—¿Com et diuen?

—...

—¿T'has menjat la llengua?

—...

—¿Per què no parles?

En silenci vaig seure en la butaca de davant que tenia en el respall un capçal de ganxet en aquell compartiment de primera. Els meus peus no arribaven a terra i jo els balancejava mentre observava les sabates d'aquell passatger solitari que em somreïa embolicat en una aroma de tabac molt mòrbid, quasi oriental. De sobte li vaig preguntar:

—¿Vostè s'ha suïcidat alguna volta?

—¿Per què dius això? —va exclamar aquell ésser tan elegant molt sorprès.

—Ho dic per les seues sabates. Pareix que les dues són d'un mateix peu.

—¿Com?

—Les dues acaben amb la mateixa punta.

—És que són molt modernes. Les he comprades a Itàlia. Serveixen per a caminar en totes les direccions. Quan sigues gran hauràs de guanyar molts diners si en vols tenir unes com aquestes.

—Vostè m'enganya. Vostè s'ha suïcidat i no vol dir-m'ho.

—¿Faig jo cara de mort?

—Sí —li vaig dir.

—Continua per aquest camí i arribaràs molt lluny —va exclamar el cavaller. Acabe de morir la setmana passada. Aquest tren et portara molt lluny, molt lluny.

Recorde que aquesta conversa de sobte es va omplir de roba estesa que penjava dels paredons fumats quan el tren va entrar a València. I de seguida em vaig veure agarrat de la mà del meu oncle Cándido i aquell viatger desconegut va baixar en l'estació i es va perdre enmig de la gentada de l'andana.

Manuel Vicent